ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ศักยภาพและการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษา เขตเมืองจอมเพ็ด แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว

ผู้เขียน นางสาวจุฑามาศ ลิ้มรัตนพันธ์

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิภาคศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.เสน่ห์ ญาณสาร ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ วิทยาภัค กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "ศักยภาพและการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษา เขตเมืองจอมเพ็ด แขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว" มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนบ้านเชียงแมนและบ้านจานเหนือ เขตเมืองจอมเพ็ด แขวงหลวงพระบาง ในการพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านเชียงแมนและบ้านจานเหนือ เขตเมืองจอมเพ็ด แขวงหลวงพระบางในการพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ 3) เพื่อวิเคราะห์รูปแบบในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตเมืองจอมเพ็ด แขวงหลวงพระบาง วิธีการศึกษาใช้การวิจัยเอกสาร และการวิจัยภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ชุมชนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และบริษัทนำเที่ยว ควบคู่ไปกับการสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเส้นดังกล่าว

ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของชุมชนบ้านเชียงแมน และบ้านจานเหนือในการพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตเมืองจอมเพ็ด โดยใช้การประเมินศักยภาพของชุมชนแต่ละชุมชนว่า มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไรบ้าง ซึ่งผลของการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านเชียงแมนมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสูง ในขณะที่ชุมชนบ้านจานเหนือ มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนบ้านเชียงแมนมีศักยภาพทางด้านพื้นที่หรือสิ่งดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวได้มากกว่าชุมชนบ้านจานเหนือประกอบกับการเข้าถึงของชุมชนบ้านเชียงแมนก็สามารถทำได้ง่ายกว่า

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

แต่อย่างไรก็ตามชุมชนทั้งสองก็ยังต้องการให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชนให้ดีขึ้นเพื่อเป็นการรองรับการท่องเที่ยวที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคต

สำหรับการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านเชียงแมน และบ้านจานเหนือ ในการพัฒนาเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตเมืองจอมเพ็ด พบว่า ชุมชนทั้งสองมีความต้องการในการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตเมืองจอมเพ็ดเหมือนกัน คือ มีระดับความต้องการในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน โดยทั้งชุมชนบ้านเชียงแมนและบ้านจานเหนือ มีระดับความต้องการในการมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการปฏิบัติและการรับผลประโยชน์มากกว่าขั้นตอนการคิด วางแผน และการลงทุน นอกจากนี้ทั้ง 2 ชุมชนยังมีระดับของความคาดหวังที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ ที่อาจจะเกิดจากการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตเมืองจอมเพ็ดในระดับเดียวกัน แต่ในประเด็นเรื่องผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตเมืองจอมเพ็ดนั้น ชุมชนบ้านจานเหนือมีระดับความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้มากกว่าชุมชนบ้านเชียงแมน

ส่วนรูปแบบในการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเขตเมืองจอมเพ็ด ที่พบในขณะนี้มีอยู่เพียงรูปแบบเดียว คือ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เน้นการสร้างตลาดการท่องเที่ยว คือ เน้นความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยบริษัทนำเที่ยวเป็นผู้ให้บริการกับนักท่องเที่ยว ซึ่งการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ไม่ได้คำนึกถึงหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากความไม่พร้อมของชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Potentiality and Participation of Communities in Eco- tourism Trail Project: A Case Study of Mueang Chom Phet, Luang Prabang Province, Lao PDR

Author Ms. Jutamas Limrattanapan

Degree Master of Arts (Regional Studies)

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Sanay Yarnasarn Chairperson

Lect. Dr. Chussk Wittayapak Member

ABSTRACT

The purposes of this research are to examine the potential of Eco-Tourism Trail Project Development in Xieng Maen and Chane Neua communities, located in Mueang Chom Phet, Luang Prabang Province, Lao P.D.R., to study the participation of Eco-Tourism Trail Project Development in Xieng Maen and Chane Neua communities, and to investigate the pattern of Eco-Tourism Trail Project Development in Mueang Chom Phet, Luang Prabang Province. The methods of this research are documentary research and field research which researcher interviewed the key informants, consisted of local people, members of government organization, and the tourism companies in the study area. In addition, the participatory observation by surveying the target ecotourism trail was used in this research in order to investigate the potential and participation of local communities in the study area.

The study on the potential of Eco-Tourism Trail Project Development in Xieng Maen and Chane Neua Communities, using the technique of potential evaluation methods aimed to evaluate the potential communities for ecoturism development. The result of the study revealed that Xieng Maen community is at high potential level to develop the ecotourism trail while Chane Neua community is at an average level. It is found that the potential areas especially attraction areas in Xieng Maen community are more captivate to the tourists than the other. Additionally, the accessibility to Xieng Maen community is easier than Chane Neua community. Despite these,

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

two targeted communities need more development in the infrastructures for the better quality of life to serve the contiguous tourism.

The study on participation of Xieng Maen and Chane Neua communities to develop ecotourism trail revealed that Xieng Maen and Chane Neua people need to participate in the ecotourism trail development in identical level. It is found that both communities with average participation level required to participate in operation and beneficiary mode than strategy and investment mode. Besides, the expectation in profit, which communities could take advantage from this ecotourism trail project, it was discovered that Xieng Maen and Chane Neua communities were in the same expectation level, however, Chane Neua community concerned with high anxiety level in the consequence, which may occur after the development of ecotourism trail in Mueang Chom Phet, than Xieng Maen community.

Finally, the study result on the pattern of Eco-Tourism Trail Project Development in Mueang Chom Phet, Luang Prabang Province, indicated that only one single pattern which emphasizes on how to construct the tourism market. This pattern concerns tourist requirement as the most significance, as a sequence, the tourism companies have to serve all tourist needs. Therefore, the eco-tourism principle was overlooked by this tourism management pattern because the communities and the officials, who are in charge in the trail project, are unready to run their own trail.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved